

Forfatter: ?

Titel: En Trøst for de Danske Skrivere. Frygt Gud, Ær Kongen og Elsk Fædrelandet.

Citation: ?: "En Trøst for de Danske Skrivere. Frygt Gud, Ær Kongen og Elsk Fædrelandet.", i
?: *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14*, ?
Kjøbenhavn, 1771, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter:
https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-1_014-shoot-workid1_014_012.pdf (tilgået 12. maj
2021)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 1 bind 14

Ophavsret Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen.](#)

1

1 En Trøst for de Danske Skrivere. Frygt Gud, Ær Kongen og Elsk Fædrelandet. Kiøbenhavn, 1771.

2

✂ Den ædle Skrivefrihed, for hvilken, med mange

✂ andre flere gode Indretninger, vi ere Kongen den udsigeligste Tak skyldige, har begyndt med Chicaner, og vil nok endes med Pasquiller; en Frihed, ved hvis Fordele vi Danske Mænd kunde vise vores Tankers Høyhed, og at vi ved samme kunde stige til den Fuldkommenhed, at andre Nationer maatte følge vores, og ikke efter gammel Sædvane vi deres Exempel; havde ikke en Philodanus med nogle faa andre reddet Nationens Ære, saa maatte vi med Skam erfare den Sandhed, som Forfatteren af de Russiske Breve i sin Fortale forekaster os, naar han siger, at Skrivefriheden ey tiener os uden, for saa vidt, at den fører os af en Labyrinth i en anden.

✂ Havde vi for lang Tiid siden søgt at reyse os af Støvet, og at forjage den Mening, at allting maatte blive ved der gamle, og derimod stræbt efter den sande Ære; saa havde vi ey nødig at see vittige Udlændinger herske over os; men siden vi alltiid har hængt ved det gamle, hvorved saa mangen en paa de øvriges Bekostning har funden sin Regning, og aldrig umaget os at lære at kiende den sande Ære, men ikkun søgt at tilkiøbe os latterlige Characterer; saa er det raadeligst at lægge Haanden paa Munden, og med forenede borgerlige Kræfter stræbe at indhente det Forsømte og arbejde paa det, som er roes-

3

✂ værdigt og kan gjøre os udødelige hos vores Efterkommere, hvilket i disse muntre Tider kan uden Miracler i Værk sættes.

✂ Det er afskyeligt at høre og læse i disse Tider hist og her offentlige Taler og Skrifter over Regieringen, en Regiering, hvilken ey nogen af alle Nationer i Henseende til dens Souverainitet, Mildhed, Stræbsomhed og Ømhed for sine Undersaatters Vel, er at ligne med; og dog kan saa danne forargelige forargelige og gienstridige Passioner existere iblant os.

✂ Et Skrift af samme Slags Tænkemaade, De Danske Skriveres ulyksalige Skiebne, har foranlediget efterfølgende Tanker.

✂ Det er en unægtelig Følge, at ved en nye Indretning, somme tabe, og somme vinde, men det er en ligesaa unægtelig Sandhed, at enhver maa opofre sine egne private Fordeele for Statens Fordeele; dette er Sagen, hvilken disse smaa Skriver-Aander nægte.

✂ I mørke Siele kan og tør I opholde Eder over Regieringen, kan I ogsaa skiønne paa den Bygning, som for dens Brystfældighed er nedreven, og nu skal saaledes grundes og opbygges paa nye, at den kan holde til Verdens Ende. Viser det ikke Eders Nedrighed, at I taler om Ting, som er over Eders Forstand? Kiender I fuldkommen de Ministre, Excellencer, Favoriter, og Familieog Ja-Brødre, som I taler om? Har I udstuderet deres Egenskaber og om enhver er paa sit rette Stæd? Tør I opholde Eder over Regieringen uden at paakaste Eder Eders Medtjeneres og alle Patriots Foragt? Feiler Regieringen, saa be-

4

✂ staaer der allene deri, at slige Krabater ey allene imod Skrive-Frihedens ædle Hensigt, ey allene imod Lands Lov og Ret, men og efter den naturlige Lov, for deres (jeg vil kuns sige ubesindige) Forhold, maa saa ustraffet hengaae.

✂ I raabe kun allene paa at ville have feede Betieninger, uden først at have tient eller gavnet Staten noget;

hvilker dog, Himlen skee Tak er expressis verbis forbuden, saa at ingen maa erhøle dem uden at have fortient dem.

☒ Holder I det for Viisdom at male kiønne Bogstaver? Eller for saa stor en Kunst og Videnstab, at concipere eller copiere en Memorial, et Brev & c., eller at formere og revidere en Regning? Eller pukker I paa Eders Ælde? I kan dog ey med Vished sige hvem Eders Olde-Fader har været, lad dog af at forarge det Veltænkende Publikum; vi kan og skrive og regne, og vores Børn lære jo det samme.

☒ Der er heel latterligt, at I vil paatvinge os Borgere at skulle troe, at Eders Pasquille var en Suplique, naar saa var, hvad kommer Extra- Skatten Eders Trang ved? Hvorledes harmonerer Eders Bønner med de Trudseler, I lader Eder vedgaae; I ere nok af de Svenne, som ved Punsch og Viin reducirer alle Skatter; og kunde der sværes til Tings paa: At der som saadan en Sviring koster kunde betale et heelt Aars Afgift for Eder alle, ved saadan Leyligheder udøser I nok Eders Bønner, som og vil blive bønhørte Derefter; ved saadanne Leyligheder sammenrotter I nok, i Eders Hierne Undersaatter og Pøbel, dethroniserer og stifter nye Collegier, uden derved

5

☒ At tænke paa eders egen pøbelagtige Opførsel; ved saadanne Leyligheder indfalder Eder nok Eders umistelige Personers vel øvede Skriverie, og derhos foragter, hvad en i Raadet med klog Hoved, dog kun med saadan en slet Haand har skrevet, at det har præsenteret trende Prospector af trende Gallier med sine fulde Zirater. Gid at ey de slemme Ting, baade de Gallier og de Kragetæer, som I der ligesom et Advarsel haver seet, engang men for sildig maatte bringe Eder paa bedre Tanker.

☒ I klager, at til Politie-Controleurer, Inspecteur og Fiscaler, ja Comissaire og Betient, af Ministerium, tvært imod en Kongelig Forordning, er foreslaget og antaget saadanne Svenne, der haver gjort personlig Opvartning som Domestiquer. Det er sandt; men heraf flyder ikke at der er spillet Bold med de Kongelige Anordninger. Der vil nok blive raadet Bod paa dette med, strax var det umueligt, men skeer det ikke, raab saa paa Uretfærdighed, og bed saa, at de maa removes, der have Skyld deri.

☒ Den Feyltagelse, som skeede her ved Politie-Cammeret, at det (Præses undtagen) var besat med lutter dertil uberettigede Personer, saa som Domestiquer, Løbere & c., har I strax mærket; men Hvorfor har I ey kundt mærke, at den priisværdige Kongelige Forordning om Domestiquers Udsluttelse fra offentlige Embeder, at siden de allene have gjort deres Herrer og dem selv, men ey Staten som bortgiver Betieninger allerringeste Nytte eller Tieneste, sigter ikkun til at holde slige Folk til Ære og fra Nedrighed; der er ellers vitterligt at de

6

☒ saavelsom I have søgt Soutien ved Pennen, men efter den gamle Slendrian paa en nedrig Maade.

☒ Men det er i Eders Tanker ikkun Veyrlys, I vil tillige have all god Orden afskaffet, siden I declamerer imod Studentere og Soldater; I Daa- rer agte I vores Ungdoms solide Studeringer ringere end Eders Penneslikkerie, eller de fortiente Militaires Duelighed mindre end Eders.

☒ At den Kongelige Cabinets Ordre om Civile Avancements for de Militaire er paa nye forklaret, vidner hellig, og giver os høye Begreb om den rene Hensigt, Kongen har at ingen uden de, og dem, som have tient Fædrenelandet, og ey gemene Skriver Karle, bør have Fædrenelandets Betieninger, er det ikke saa: Den der haver tient Staten bør tienstes af Staten igien, men I haver taget Eder dette Valgsprog: Den Hest, som fortienet sit Foder, nyder der ey.

☒ At Kongen har begyndt med Under Office- rene, skeer fordi de ere de Hiul, hvorved den hele militairiske Maskine kommer og bliver i sin Gang, ere de nu slet holdne, som her hidindtil er skeet, saa staar det i paakommende Tilfælde kun maadelig med Armeen, en Ting, som St. Germain allerede i Aaret 1763. skal have besværet sig over. I seer nok, hvor skalkagtig I endogsaa ere, at herefter ingen forløben Skriverkarl, liderlig Student eller andre nedrige Personer, skal dertil antages, men kun saadanne Sujets, som dertil findes habile, at de kan i Fremtiden paa meer end en Maade tiene Fædrenelandet.

☒ Det er ynkværdigt at see, at en Underofficeer, naar han er den, som Skriveriet ved et Compagnie

7

☒ er betroet, har ved liden Besoldning under Taget eller paa et kolt Loft, lige saa meget at beregne og skrive til Kongens Interesse, som neppe tvende Skriver-Karle paa et Contoir.

☒ Man læser daglig haarde Udtryk imod den Tydske Hverving, jeg selv som Patriot har ønsket, at Pengene maatte blive i Landet og at det Overskud af vore Kiøbstæds Børn, som enten ey har Lyst, eller Evne til at studere, eller lære Handel og Profession, maatte drives af den Ære at tage Kriigstieneste; nu har den tydske

Hverving ophørt, nu har vi opnaaet vort Ønske, nu, for at opmuntre os, sætter Kongen Betienerne til Priis for de Militaire, som sine Landets Børn. Nu er det atter galt, nu vil ingen af disse ledige Kroppe være Soldat, ingen vil tiene Fædrenelandet, nu raabe disse Elendige paa Forræderie, og troe, at ved denne Ordre bliver Nationen foragtet; nu truer disse æreløse Skrivere & c. med Desperation; nu vil de nok heller være Skoepudsere, Skrivere & c. end Student, Soldat eller Professionist. Ved det Første tiene de dem selv og har dovne Dage; ved det sidste maa man arbeyde for at blive habil baade Dag og Nat.

✂ Disse unyttige Skrivere, som for at besmykke deres Sag ønske, jeg troer af Hierte, at de UnderOfficerer, som stikker dem saa stærk i Øyne, maatte blive Officerer; I Daarer! hvor mange Officerer avancerer der om Aaret, og er der ikke desuden Cadetter, hvilke, som billigt er, bør besætte de vacante Pladser. Ingen Under Officeer kan spare saa meget at, han kan ved sin Officeer-Avancement, have den første Equipage, langt mindre siden op-

8

✂ føre sig standsmæssig, dertil tiene de fleste saa længe, at det slet ikke kan regnes for noget Avancement, naar de blive Officeer; paa denne Maade skulde disse, saa nyttige og for Staten saa umistelige Mennesker, henslide deres Tid i Armod og Elendighed: ney! Det vil gavne Collegierne mere, naar de ere besatte med Folk, som ere vante til Subordination, som have lært til Punkt og Prikke at adlyde, ja og at befale; som ere opfødte ved Tarvelighed og Arbeidsomhed, ja Forskiellen vil vises tydelig imod hine grove og pukkende Kroppe, som nu allerede viser, hvor meget dem af Statens Hemmelighed bør anbetroes. Har en Militaire ved denne nye allerhøyeste Anordning engang opnaaet en for hans Stand anstændig Betiening, saa kan han sige at det er for den Ære, at han har tient Fædrenelandet.

✂ Denne Anordning vil efter al Formodning tilskynde os Kiøbenhavnske Borgere til at kappes om hvo der først af os kan opklække af sine Sønner en Minister, eller General af dansk Blod og Stamme; "men til

✂ Trøst

✂ for de danske Skrivere, som ikke veed andet at tale, og som ikke lægge Vind paa andet, end ved Dovenskab at faae feede Betiener, og sluge Landets Fedme til sig: Har I ærligt dansk Mod og Blod, og duer I til de Ting, I giver Eder ud for, saa, for at undgaae all vel fortient "Straf, opfylder Kongens Villie, red Natio- nens Ære, søg Statens og Eders Beste, gaaer og bliver Soldater."